

**AIDS-i Nõustamiskabinettide kliendid
2004. aastal**

I SOTSIAAL-DEMOGRAAFILISED ANDMED	2
II MUUD ANDMED	5
VARASEMAD TESTID	6
VIIRUSHEPATIIT	6
III SEKSUAALPARTNERID JA KONDOOMI KASUTAMINE.....	7
SEKSUAALPARTNERID	7
KONDOOMI KASUTAMINE.....	8
IV UIMASTITE TARVITAMINE JA ÜHISTE SÜTALDE KASUTAMINE	9
V VÕIMALIK NAKATUMINE.....	11
VI HIV-POSITIIVSEKS OSUTUNUD KLIENDID	12

2004. aasta jooksul külastas AIDS-i Nõustamiskabinette 5280¹ klienti, neist anketeeriti ning jõudsid analüüsini 3138 (59,4% kõikidest klientidest) kliendi andmed. Kabinettide järgi on anketeeritud kliendid näidatud tabelis 1.

Andmete analüüsil on toodud gruppide vahelised erinevused välja soo, vanuse ja elukoha alusel.

Andmete kirjeldamiseks on kasutatud keskmist näitajat (mis iseloomustab tunnuse üldist taset) ja tunnuste jaotumist, mis on välja toodud sagedustabelitega. Kahe tunnuse ühisjaotusi on kirjeldatud risttabelite abil. Erinevuste hindamiseks erinevate gruppide arvamuste vahel kasutati χ^2 (hii-ruut) ja keskmiste hinnangute hindamiseks t-testi. Erinevus loeti oluliseks, kui olulisuse nivoo $\alpha \leq 0,05$.

¹ Ilma MTÜ Convictus kabinetita

Tabel 1: Anketeeritud kliendid kabinetide lõikes

Kabinet	nõustatute arv*	anketeeritud nõustatud kliendid	
	n	n	% nõustatutest
Tallinn, Merimetsa Nakkuskeskuse kabinet	2007	1623	80,9
Puru kabinet	340	172	50,6
Narva kabinet	665	59	8,9
Tartu kabinet	751	404	53,8
Pärnu kabinet	290	129	44,5
Tallinn, MTÜ Convictus kabinet	andmed puuduvad	85	
Tallinn, MTÜ Aidsi Ennetuskeskus kabinet	1227	666	54,3
KOKKU	5280	3138	59,4

* arvestatud ka väljasõitudel nõustatud kliendid

I SOTSIAAL-DEMOGRAAFILISED ANDMED

Rohkem kui pooled ankeedile vastanutest on mehed. Mehed on võrreldes naistega vanemad. Meeste keskmine vanus on 28,1(±0,2), naiste keskmine vanus on 25,6(±0,3).

Tabel 2: Vastajate soolis-vanuseline struktuur

Vanusrühm	mees		naine		kokku n	% vanusrühmadest
	n	%	n	%		
0-4	-	-	1		1	0,0
5-9	2		2		4	0,1
10-14	15		14		29	0,9
15-19	274	42,7	368	57,3	642	20,5
20-24	445	52,3	406	47,7	851	27,2
25-29	420	52,3	222	34,6	642	20,5
30-34	273	68,8	124	31,2	397	12,7
35-39	158	69,0	71	31,0	229	7,3
40-44	92	61,7	57	31,0	149	4,8
45-49	42	58,3	30	41,7	72	2,3
50-54	20	40,0	30	60,0	50	1,6
55-59	23		12		35	1,1
60+	23		8		31	1,0
KOKKU	1787	57,1	1345	42,9	3132	100,0
märkimata	5		1		6	

Tabelis 3 on jagatud Eestis elavad anketeeritud kliendid kolmeks – Harjumaa (sh Tallinna kliendid), Ida-Virumaa ja muu Eesti kliendid. Tabelis 4 on näidatud klientide jagunemine maakonniti.

Tabel 3: Vastajate elukoht

<i>Elukoht</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Harjumaa (sh Tallinn)	2136	69,6
Ida-Virumaa	255	8,3
muu Eesti	679	22,1
KOKKU	3070	100,0
märkimata	68*	

* sisaldab ka välismaal elavaid kliente

Kui võrrelda eripiirkondi sugude alusel, siis on Harjumaal oluliselt enam mehi võrreldes muu Eestiga. Harjumaal meeste osakaal 59,1% ja mujal Eestis 51,7%; Ida-Virumaal on meeste osakaal 54,5%.

Keskmi vanust arvesse võttes on Ida-Virumaa kliendid oluliselt nooremad kui teiste piirkondade nõustamiskabinettide külastajad ning mujalt Eestist pärit kliendid oluliselt vanemad ülejäänud kahest piirkonnast. Keskmised vanused piirkondades on järgmised: Harjumaa – 26,9 ($\pm 0,2$); Ida-Virumaa – 25,3 ($\pm 0,6$); muu Eesti – 27,8 ($\pm 0,4$).

Tabel 4: Vastajate elukoht maakondade järgi

<i>Elukoht</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Tallinn	1876	60,6
muu Harjumaa	260	8,4
Hiiumaa	9	0,3
Ida-Virumaa	255	8,2
Jõgevamaa	24	0,8
Järvamaa	26	0,8
Lääne-Virumaa	52	1,7
Läänemaa	10	0,3
Põlvamaa	20	0,6
Pärnumaa	128	4,2
Raplamaa	22	0,7
Saaremaa	8	0,3
Tartumaa	330	10,7
Valgamaa	23	0,7
Viljandimaa	13	0,4
Võrumaa	14	0,5
välismaa	25	0,8
Teadmata	1	0,0
KOKKU	3096	100,0
märkimata	42	

Välismaalt pärit klientidest on 1 Belgiast, 2 Inglismaalt, 3 Leedust, 1 Lõuna-Koreast, 1 Mehhikost, 1 Prantsusmaalt, 2 Rootsist, 2 Saksamaalt, 5 Soomest, 1 Šveitsist, 2 USA-st, 4 Venemaalt.

Tabel 5: Nõustamisel kasutatud keel

Keel	n	%
eesti keel	1732	57,0
vene keel	1280	42,1
eesti ja vene keel	6	0,2
muu keel	22	0,7
KOKKU	3040	100,0
märkimata	98	

Lisaks tabelis toodud keeltele on nõustamine toimunud inglise ja soome keeles.

Tabel 6: Vastajate tegevusala

Tegevusala	jah		ei		teadmata		KOKKU		märkimata
	n	%	n	%	n	%	n	%	n
õpib	989	34,1	1898	65,6	9	0,3	2893	100,0	245
töötab	1837	61,6	1136	38,1	11	0,4	2984	100,0	154

Tabel 7: Vastajate tegevusala

Tegevusala	n	%
õpib, töötab	214	7,8
töötab	1416	51,5
õpib	640	23,2
ei õpi, ei tööta (töötud)	481	17,5
KOKKU	2751	100,0

Võrreldes naistega, on meeste seas enam töötavaid inimesi ning vähem õppivaid inimesi (vt tabel 8).

Tabel 8: Vastajate tegevusala sugude lõikes

Tegevusala	mees		naine	
	n	%	n	%
õpib, töötab	107	6,8	107	9,1
töötab	934	59,3	482	41,0
õpib	255	16,2	385	32,7
ei õpi, ei tööta (töötud)	279	17,7	202	17,2
KOKKU	1575	100,0	1176	100,0

Kui vaadelda kliente vanuses 15-34 (ehk põhilist klientide gruppi – 81% kõikidest külastajatest) ning jagada need 4-k viieaastaseks vanusrühmaks, siis selguvad järgmised asjaolud:

- 15-19-aastaste seas on võrreldes teiste vanusrühmadega enam õppivaid noori ning vähem neid, kes ei tegele millegagi;
- 20-24-aastaste seas on võrreldes teiste vanusrühmadega enam üheaegselt õppivaid ja töötavaid noori, samas on suurim ka nende osakaal kes ei ole hõivatud õppimise ja tööga (oluline on erinevus 15-19-aastastega);
- 25-34-aastaste seas on suurim tööil käivate inimeste osakaal, kõrgeim on see määr 30-34-aastaste seas

Täpsemad andmed on näidatud tabelis 9.

Tabel 9: Vastajate tegevusala valitud vanusrühmades

Vanusrühm	õpib ja töötab		töötab		õpib		ei õpi ja ei tööta		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
15-19	38	7,0	59	10,8	391	71,9	56	10,3	544	100,0
20-24	110	14,6	294	39,0	194	25,8	155	20,6	753	100,0
25-29	44	7,8	394	69,7	21	3,7	106	18,8	565	100,0
30-34	14	3,9	285	78,7	5	1,4	58	16,0	362	100,0

Teistest piirkondadest erineb Ida-Virumaa, sest seal on enam neid inimesi, kes ei õpi ja ei tööta. Ida-Virumaal on selliste inimeste osakaal 26,9% (Harjumaal 17,9%; mujal Eestis 12,5%). Võrreldes „muu Eesti“ piirkonnaga on Harjumaal vähem õppivaid inimesi – Harjumaal 20,8%; mujal Eestis 31,1% (Ida-Virumaal 24,5%). Võrreldes Ida-Virumaaga on Harjumaal oluliselt enam töötavaid inimesi – Harjumaal 53,8%; Ida-Virumaa 44,2% (mujal Eestis 46,9%).

II MUUD ANDMED

Tabel 10: Vastajate andmed doonorluse, tätoveeringute, ehete kandmise eesmärgil aukude tegemise kohta küsitlusele eelnenud 12 kuu kohta.

	jah		ei		teadmata		KOKKU		märkimata
	n	%	n	%	n	%	n	%	n
veredonor	243	8,0	2805	91,9	3	0,1	3051	100,0	87
organ-/spermadoonor	3	0,1	2921	99,7	6	0,2	2930	100,0	203
tätoveeringud, augud ehete kandmiseks	524	17,7	2426	82,1	4	0,1	2954	100,0	184

Naiste seas on enam tätoveeringud ja/või auke teinuid – 22,4% (meeste seas 14,3%). Doonorluse puhul sugude vahelist olulist erinevust esile ei kerkinud.

15-34-aastaste vanusrühma vaadates selgub, et veredoonoreid on kõige vähem 15-19-aastaste vanusrühmas – 3,7%, oluliselt erinevad nad 20-24- (11,7%) ja 25-29-aastastest (10,5%). 30-34-aastaste seas on viimase aasta jooksul verd andnud 7,6%. Tätoveeringuid ja/või auke ehete kandmiseks on kõige enam teinud 15-19-aastased – 24,0%, oluliselt erinevad nad 25-29- (16,2%) ja 30-34-aastastest (10,8%). 20-24-aastastest on küsitlusele eelnenud 12 kuu jooksul tätoveeringuid ja/või auke ehete kandmiseks teinud 20,1%.

Piirkonniti kerkib esile muu Eesti, võrreldes ülejäänud kahe piirkonnaga on seal vähem tätoveeringuid ja/või auke teinud kliente ning enam veredoonoreid (vt tabel 11).

Tabel 11: Veredoonorite ning tätoveeringuid ja/või auke teinute osakaalud (andmed küsitlusele eelnenud 12 kuu kohta)

	veredonor		tätoveeringud, augud ehete kandmiseks	
	n	%	n	%
Harjumaal	162	7,8	408	20,2
Ida-Virumaa	9	3,7	50	21,2
muu Eesti	69	10,2	58	9,1

Varasemad testid

Tabel 12: Varem tehtud testid

	<i>n</i>	%
varem testi teinud	1198	42,5
ei ole varem teste teinud	1604	56,9
teadmata	18	0,6
KOKKU	2820	100,0
märkimata	318	

Meeste seas on rohkem neid, kes on varem HIV-testi teinud – 44,9%, naiste seas on varem testitute osakaal 39,2%.

Valitud vanusrühma vaadates selgub, et kõige vähem on varem testi teinud 15-19-aastaste seas – 33,0% (20-24-aastased 45,3%, 25-29-aastased 53,0%, 30-34-45,2%).

Piirkonniti olulisi erinevusi esile ei kerkinud.

Tabel 13. Varem tehtud testidest viimase testi tulemus

	<i>n</i>	%
negatiivne	1143	91,7
positiivne	39	3,1
selgusetu	14	1,1
vastus teadmata (klient ei tea testi tulemust)	11	0,9
ei ole teada	40	3,2
KOKKU	1247	100,0
märkimata	1891	

Viirushepatiit

Tabel 14: B-, C-hepatiitid põdemine

	<i>n</i>	%
jah	171	5,6
ei	2288	75,4
teadmata	576	19,0
KOKKU	3035	100,0
märkimata	103	

Meeste seas enam neid, kes varem viirushepatiiti põdenud – 7,1%, naiste seas on selliste inimeste osakaal 3,6%.

Valitud vanusrühmas on varem hepatiiti põdenud kõige vähem 15-19-aastased – 2,9%, oluliselt erinevad nad 20-24- (7,3%) ja 25-29-aastastest (7,2%). 30-34-aastastest on varem hepatiiti põdenud 4,2%.

Enam on varem hepatiiti põdenud Ida-Virumaal (13,2%) võrreldes kahe ülejäänud piirkonnaga (Harjumaal 5,1% ja mujal Eestis 4,6%).

III SEKSUAALPARTNERID JA KONDOOMI KASUTAMINE

Tabel 15: Vastajate seksuaalne orientatsioon

<i>Seksuaalne orientatsioon</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
heteroseksuaalne	2467	83,9
homoseksuaalne	87	3,0
biseksuaalne	51	1,7
teadmata	334	11,4
KOKKU	2939	100,0
märkimata	199	

Seksuaalpartnerid

Tabel 16: Partnerid, kellega on olnud seksuaalvahekord viimase 12 kuu jooksul

<i>Partneri tüüp</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
püsipartner	911	32,4
juhuslik partner	1823	64,9
prostitutsiooni kaasatud	368	13,1
süstiv narkomaan	216	7,7
HIV+	58	2,1
partner raha ja/või narkootikumide saamiseks	8	0,3

Võrreldes meestega on naised küsitlusele eelnenud kuu jooksul enam olnud seksuaalvahekorras püsipartneriga. Mehed on olnud aga enam vahekorras juhuspartneriga ja prostitutsiooni kaasatuga (vt tabel 17).

Tabel 17: Partnerid, kellega on olnud seksuaalvahekord viimase 12 kuu jooksul, sugude lõikes

<i>Partneri tüüp</i>	<i>mees</i>		<i>naine</i>	
	<i>n</i>	<i>%</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
püsipartner	428	26,8	483	39,8
juhuslik partner	1085	68,0	738	60,7
prostitutsiooni kaasatud	279	17,5	89	7,3
süstiv narkomaan	137	8,6	79	6,5
HIV+	28	1,8	30	2,5
partner raha ja/või narkootikumide saamiseks	3	0,2	5	0,4

Vanusrühmade lõikes kerkis esile erinevus vaid prostitutsiooni kaasatuga seksuaalvahekorra puhul. 15-19-aastaste seas on kõige vähem neid, kes on vahekorras olnud prostitutsiooni kaasatuga – 8,9%. Kõige suurem ja statistiliselt oluline erinevus ilmnes võrreldes 25-29-aastastega, kelle seas on prostitutsiooni kaasatuga seksuaalvahekorras olnud 15,2%. 20-24-aastastest on antud tüüpi seksuaalpartneriga vahekorras olnud 11,5% ja 30-34-aastastest 14,2%.

Kõige enam eristub teistest piirkondadest Harjumaa. Selles piirkonnas on võrreldes ülejäänutega oluliselt vähem neid, kes olnud küsitlusele eelnenud 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras püsipartneriga ja kõige rohkem neid, kes olnud vahekorras juhusliku partneriga. Ida-Virumaa eristub teistest, sest seal on kõige enam süstiva narkomaaniga vahekorras olnuid. Ning „muu Eesti“ eristub teistest sellepoolest, et antud piirkonnas vastanute seas ei ole kedagi, kes oleks olnud seksuaalvahekorras raha ja/või narkootikumide saamise eesmärgil (vt tabel 18).

Tabel 18: Partnerid, kellega on olnud seksuaalvahekord viimase 12 kuu jooksul, piirkondade lõikes

Partneri tüüp	Harjumaa		Ida-Virumaa		muu Eesti	
	n	%	n	%	n	%
püsipartner	452	23,7	131	58,0	309	49,9
juhuslik partner	1314	68,8	115	50,4	360	58,2
postitustsooni kaasatud	260	13,6	28	12,4	73	11,8
süstiv narkomaan	114	6,0	38	16,8	61	9,9
HIV+	40	2,1	9	4,0	6	1,0
partner raha ja/või narkootikumide saamiseks	5	0,3	3	1,3	0	0,0

Konoomi kasutamine

Tabel 19: Konoomi kasutamine viimase 12 kuu jooksul partnerite lõikes

Partneri tüüp	mitte kunagi		harva		enamasti		alati		kokku		märkimata
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
püsipartner	534	62,2	137	16,0	98	11,4	89	10,4	858	100,0	53
juhuslik partner	129	8,2	646	40,8	645	40,7	163	10,3	1583	100,0	240
postitustsooni kaasatud	10	5,4	36	19,6	89	48,4	49	26,6	184	100,0	32
süstiv narkomaan	19	21,3	47	52,8	12	13,5	11	12,4	89	100,0	127
HIV+	21	37,5	17	30,3	9	16,1	9	16,1	56	100,0	2
partner raha ja/või narkootikumide saamiseks	2		1		2		3		8	100,0	-

Riskivaba käitumine leiab aset siis, kui konoomi kasutatakse alati olles seksuaalvahekorras juhuslike partneritega või kõrge riskikäitumisega partneritega (prostitutsiooni kaasatud, süstivad narkomaanid, HIV-i nakatunud inimesed jt). Kui vaadelda erinevaid seksuaalpartnerite tüüpe, siis on kõige enam alati konoomi kasutatud prostitutsiooni kaasatute puhul.

Edaspidi analüüsitakse kliente, kes alati kasutasid konoomi seksuaalvahekorras erinevat tüüpi partneritega. Andmed võimaldavad tuua erinevusi välja seksuaalvahekorra kohta püsipartneri, juhupartneri ja prostitutsiooni kaasatuga.

Sugu ja vanust analüüsi aluseks võttes ei kerkinud ühtegi erinevust esile. Ainukese erinevusena selgus, et võrreldes teiste piirkondadega on Harjumaal oluliselt vähem neid, kes kasutavad alati konoomi juhupartneriga seksuaalvahekorras olles. Kui Harjumaal on alati konoomi kasutajaid 8,2%, siis Ida-Virumaal 19,6% ja mujal Eestis 15,5%.

Tabel 20: Konoomi kasutamine viimasel korral partnerite lõikes

Partneri tüüp	jah		ei		KOKKU		märkimata
	n	%	n	%	n	%	n
püsipartner	141	18,5	620	81,5	761	100,0	150
juhuslik partner	164	10,1	1466	89,9	1630	100,0	193
postitustsooni kaasatud	36	20,9	136	79,1	172	100,0	196
süstiv narkomaan	6	8,2	67	91,8	73	100,0	143
HIV+	10	20,4	39	79,6	49	100,0	9
partner raha ja/või narkootikumide saamiseks	2		2		4	100,0	4

Viimase seksuaalvahekorra andmeid analüüsid kerkis erinevus esile püsipartneri puhul vanusrühmi aluseks võttes. 15-24-aastaste seas on oluliselt enam neid, kes kasutasid viimase vahekorra ajal püsipartneriga kondoomi (15-19 –aastased 26,7% ja 20-24-aastased 24,5%), võrreldes 25-34-aastastega (25-29-aastased 15,2% ja 30-34-aastased 17,0%).

Elukohta aluseks võttes ilmsel, et Harjumaa kliendid on viimase seksuaalvahekorra ajal püsipartneri ja juhupartneriga oluliselt vähem kondoomi kasutanud (vastavalt 13,3% ja 5,9%) kui ülejäänud piirkondade kliendid – Ida-Virumaal vastavalt 28,6% ja 23,3% ning mujal Eestis vastavalt 20,7% ja 21,1%.

IV UIMASTITE TARVITAMINE JA ÜHISTE SÜTALDE KASUTAMINE

Tabel 21: Uimastite tarvitamine viimase 12 kuu jooksul tarvitamise viiside lõikes

Tarvitamise viis	jah		ei		teadmata		KOKKU		märkimata
	n	%	n	%	n	%	n	%	
süstimise teel	433	14,4	2563	85,4	6	0,2	3002	100,0	136
muul viisil	685	23,3	2244	76,5	6	0,2	2935	100,0	203

Nii süstimise teel kui muul viisil narkootikumide tarvitamine on enam levinud meeste seas (vt tabel 22).

Tabel 22: Uimastite tarvitajate osakaal sugude lõikes

Tarvitamise viis	mees		naine	
	n	%	n	%
süstimise teel	326	18,8	107	8,4
muul viisil	546	32,3	139	11,2

Valitud vanusrühmades (15-34-aastased) uimastite tarvitamist analüüsid selgub, et enam tarvitatakse nooremas eas. 30-34-aastaste hulgas on kõige vähem narkootikumide süstijaid ja muul viisil tarvitajaid. Süstimise puhul erineb see vanusrühm kolmest nooremast ning muul viisil tarvitamise korral kahest nooremast rühmast. 25-29-aastaste puhul selgus, et nad erinevad oluliselt narkootikumide süstimisel kahest nooremast rühmast ja muul viisil tarvitamisel 20-24-aastastest (vt tabel 23).

Tabel 23: Uimastite tarvitajate osakaal valitud vanusrühmade lõikes

Tarvitamise viis	15-19-aastased		20-24-aastased		25-29-aastased		30-34-aastased	
	n	%	n	%	n	%	n	%
süstimise teel	122	20,0	173	21,8	94	15,2	23	5,9
muul viisil	182	30,6	222	28,9	141	23,5	54	14,1

Piirkonniti andmeid analüüsid selgub, et kõik kolm regiooni erinevad oluliselt üksteisest. Kõige enam on uimastite tarvitajaid Ida-Virumaa klientide hulgas, kõige vähem aga „mujal Eestis“ (vt tabel 24).

Tabel 24: Uimastite tarvitajate osakaal piirkondade lõikes

Tarvitamise viis	Harjumaa		Ida-Virumaa		muu Eesti	
	n	%	n	%	n	%
süstimise teel	335	16,2	54	23,3	34	5,4
muul viisil	529	26,1	76	34,4	69	11,0

Tabel 25: Uimastite tarvitamine viimase 12 kuu jooksul

<i>Tarvitamise viis</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
süstimise teel ja muul viisil	283	9,7
ainult süstimise teel	90	3,1
ainult muul viisil	388	13,3
ei tarvitanud uimasteid	2150	73,8
teadmata	4	0,1
KOKKU		100,0

Edasi analüüsitakse klientide andmeid, kes on tarvitanud narkootikume süstimise teel.

Tabel 26: Viimane süstalde jagamise aeg

<i>Aeg</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
1 kuu ja vähem aega tagasi	204	56,8
2-3 kuud tagasi	43	12,0
4-6 kuud tagasi	28	7,8
7-12 kuud tagasi	25	7,0
rohkem kui 12 kuud tagasi	24	6,7
mitte kunagi	35	9,7
KOKKU	359	100,0

Tabel 27: Süstalde jagamine teistega viimase kuu jooksul

<i>Süstalde jagamise sagedus</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
mitte kunagi	97	32,2
harva	179	59,5
enamasti	21	7,0
alati	4	1,3
KOKKU	301	100,0

Süstalde ühist kasutamist analüüsid on arvestatud kõik, kes on süstlaid jaganud olenemata viimase süstalde jagamise ajast. Erinevus andmetes kerkis esile piirkonniti. Teistest enam on ühise süstla kasutajaid Harjumaal (97,0%), kõige vähem on ühist süstalt kasutatud „mujal Eestis“ (56,3%). Ida-Virumaal on ühise süstla kasutajaid 76,6%.

V VÕIMALIK NAKATUMINE

Grupeerides võimalikku nakatumise teed on „muul viisil nakatumise“ all mõeldud järgmist: verekomponentide ülekannet, organi siirdamine, tätoveering, aukude tegemine ehete kandmiseks, nakkusohklik situatsioon kutsetegevuse käigus, muud kudede manipulatsioonid terviklikkuse rikkumisega).

Tabel 28: Võimalik nakatumise tee

<i>Nakatamise tee</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
seksuaalsel teel	2097	68,9
süstimise teel	171	5,6
muul viisil	91	3,0
seksuaalsel või süstimise teel	153	5,0
seksuaalsel teel või muul viisil	191	6,3
süstimise teel või muul viisil	19	0,6
seksuaalsel, süstimisel või muul viisil	50	1,6
nakatumise viis teadmata	272	9,0
KOKKU	3044	100,0
märkimata	94	

Sugude lõikes võib tuua välja järgmised erinevused:

meeste seas oluliselt enam võimalik nakatumine

- süstimise teel (meeste seas 7,8%, naiste seas 2,7%)
- seksuaalsel või süstimise teel (meeste seas 6,4%, naiste seas 3,2%);

naiste seas oluliselt enam võimalik nakatumine

- seksuaalsel teel või muul viisil (meeste seas 4,1%;naiste seas 9,25)

Validud vanusrühmade puhul esineb statistiliselt oluline erinevus vaid 30-34-aastaste puhul:

- oluliselt enam võimalik nakatumine seksuaalsel teel (15-19-aastased 66,6%, 20-24-aastased 65,6%, 25-29-aastased 69,4%, 30-34-aastased 79,1%);
- oluliselt vähem võimalik nakatumine süstimise teel (15-19-aastased 9,6%, 20-24-aastased 6,5%, 25-29-aastased 6,1%, 30-34-aastased 2,0%).

Piirkonniti võib tuua välja järgmised erinevused:

„muu Eesti“ klientide seas

- oluliselt enam võimalik nakatumine seksuaalsel teel (Harjumaa 67,1%, Ida-Virumaa 53,0%, muu Eesti 80,1)
- oluliselt vähem võimalik nakatumine süstimise teel (Harjumaa 6,6%, Ida-Virumaa 7,8%, muu Eesti 1,2%)
- oluliselt vähem võimalik nakatumine seksuaalsel või süstimise teel (Harjumaa 5,3%, Ida-Virumaa 9,5%, muu Eesti 3,0%);

Ida-Virumaa klientide seas

- oluliselt vähem võimalik nakatumine seksuaalsel teel (vt % eespoolt)
- oluliselt enam võimalik nakatumine seksuaalsel teel või muul viisil (Harjumaa 5,9%, Ida-Virumaa 12,1%, muu Eesti 5,7%).

Tabel 29: Võimalik seksuaalse nakatumise tee

<i>Nakatamise tee</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
anaalne	117	9,1
vaginaalne	1192	78,9
oraalne	201	15,6
teadmata	1484	53,5

Testimisele suunati 3014 klienti, kes moodustavad kõikidest anketeeritud klientidest 99,2%. 100 kliendi kohta andmed puuduvad.

VI HIV-POSITIIVSEKS OSUTUNUD KLIENDID

2004. aasta jooksul HIV 259 Aidsi Nõustamiskabineti kliendil, neist anketeeriti 124 (47,9% kõikidest kabinettides HIV-positiivseks osutunust).

Tabel 30: HIV-i nakatunute soolis-vanuseline struktuur

Vanusgrupp	Sugu		Kokku	
	mees	naine	n	% kõikidest vastanutest
10-14		1	1	0,8
15-19	12	10	22	17,7
20-24	38	19	57	46,0
25-29	23	4	27	21,8
30-34	6	3	9	7,3
35-39	3	1	4	3,2
40-44	1	1	2	1,6
45-49	1	1	2	1,6
Kokku	84	40	124	100,0
	67,7%	32,3%		

Tabel 31: HIV-i nakatunute tegevusala

Tegevusala	Vanusgrupp	Sugu		Kokku	
		mees	naine	n	% kõikidest vastanutest
õpib ja töötab	20-24	1		1	
	25-29	1		1	
	Kokku	2		2	1,9
töötab	15-19	3	2	6	
	20-24	12	6	18	
	25-29	10	1	11	
	30-34	3	1	4	
	35-39		1	1	
	40-44		1	1	
	45-49		1	1	
Kokku	28	13	41	37,6	
õpib	10-14		1	1	
	15-19	1	2	3	
	20-24	3	1	4	
	Kokku	4	4	8	7,3
ei õpi ja ei tööta	15-19	7	6	13	
	20-24	16	11	27	
	25-29	7	2	9	
	30-34	2	2	4	
	35-39	3		3	
	40-44	1		1	
	45-49	1		1	
Kokku	37	21	58	53,2	
KOKKU		71	38	109	100,0
märkimata/teadmata		13	2	15	

Tabel 32: Võimalik nakatumise tee soo ja vanuse lõikes

Võimalik nakatumise tee	Vanusgrupp	Sugu		n	Kokku % kõikidest vastanutest
		mees	naine		
<u>Nakatumine seksuaalsel teel</u>		9	11	20	16,8
Seksuaalvahekord püsipartneriga	15-19	1	1	2	
	20-24	1	1	2	
	30-34	1		1	
	35-39	1		1	
	40-44		1	1	
	Kokku	4	3	7	
Seksuaalvahekord juhupartneriga	20-24	1	1	2	
	25-29		1	1	
	30-34	1		1	
	45-49		1	1	
	Kokku	2	3	5	
Seksuaalvahekord HIV+ partneriga	20-24	1		1	
	25-29	1	1	2	
	30-34		1	1	
	Kokku	2	2	4	
Vägivaldne seksuaalvahekord	10-14		1	1	
	Kokku		1	1	
Seksuaalvahekord püsipartneri ja juhupartneriga	20-24		1	1	
	25-29		1	1	
	35-39	1		1	
	Kokku	1	2	3	
<u>Nakatumine süstimise teel</u>		21	7	28	23,6
	15-19	5	4	10	
	20-24	7	2	9	
	25-29	7	1	8	
	30-34	2		2	
	Kokku	21	7	28	
<u>Nakatumine seksuaalsel või süstimise teel</u>		25	8	33	27,7
Seksuaalvahekord püsipartneriga ja süstimine	20-24	2	2	4	
	25-29	1		1	
	Kokku	3	2	5	
Seksuaalvahekord juhupartneriga ja süstimine	15-19	1	1	2	
	20-24	7	1	8	
	25-29	1		1	
	30-34	1		1	
	Kokku	10	2	12	
Seksuaalvahekord HIV+ partneriga ja süstimine	15-19	2		2	
	20-24		1	1	
	Kokku	2	1	3	
Seksuaalvahekord süstiva narkomaaniga ja süstimine	20-24	3	1	4	
	45-49	1		1	
	Kokku	4	1	5	
Seksuaalvahekord püsipartneriga, juhupartneriga ja süstimine	15-19	1		1	
	25-29	1		1	
	Kokku	2		2	
Seksuaalvahekord juhupartneriga, süstiva narkomaaniga ja süstimine	20-24	1	2	3	
	25-29	2		2	
	40-44	1		1	
	Kokku	4	2	6	

<u>Nakatumine seksuaalsel teel või muul viisil</u>		3	2	5	4,2
Seksuaalvahekord HIV+ partneriga ja aukude tegemine ehete kandmiseks	20-24 Kokku		1 1	1 1	
Seksuaalvahekord püsipartneriga, vägivaldne seksuaalvahekord ja tätoveeringu tegemine	15-19 Kokku		1 1	1 1	
Seksuaalvahekord juhupartneriga, süstiva narkomaaniga ja tätoveeringu tegemine	25-29 30-34 Kokku	1 1 2		1 1 2	
Seksuaalvahekord juhupartneriga, prostituudiga aukude tegemine ehete kandmiseks ja tätoveeringu tegemine	25-29 Kokku	1 1		1 1	
<u>Nakatumine süstimise teel või muul viisil</u>		2	1	3	2,5
Süstimine ja aukude tegemine ehete kandmiseks	20-24 Kokku	1 1	1 1	2 2	
Süstimine, aukude tegemine ehete kandmiseks ja tätoveeringu tegemine	20-24 Kokku	1 1		1 1	
<u>Nakatumine seksuaalsel teel, süstimise teel või muul viisil</u>		14	4	18	15,1
Seksuaalvahekord juhupartneriga, süstimine ja tätoveeringu tegemine	15-19 20-24 25-29 Kokku	1 1 1 3	1 1	2 1 1 4	
Seksuaalvahekord juhupartneriga, süstiva narkomaaniga, süstimine ja tätoveeringu tegemine	20-24 25-29 35-39 Kokku	1 1 1 3		1 1 1 3	
Seksuaalvahekord juhupartneriga, prostituudiga, HIV+ partneriga süstiva narkomaaniga, süstimine, tätoveering ja kaklus	20-24 Kokku	1 1		1 1	
Seksuaalvahekord juhupartneriga, süstimine ja aukude tegemine ehete kandmiseks	15-19 20-24 Kokku		1 1 2	1 1 2	
Seksuaalvahekord juhupartneriga, süstiva narkomaaniga, süstimine ja aukude tegemine ehete kandmiseks	15-19 Kokku		1 1	1 1	
Seksuaalvahekord prostituudiga, süstimine ja aukude tegemine ehete kandmiseks	20-24 Kokku	1 1		1 1	
Seksuaalvahekord HIV+ partneriga, süstimine ja aukude tegemine ehete kandmiseks	20-24 Kokku	1 1		1 1	
Seksuaalvahekord süstiva narkomaaniga ja aukude tegemine ehete kandmiseks	20-24 Kokku	1 1		1 1	
Seksuaalvahekord juhupartneriga, süstimine, aukude tegemine ehete kandmiseks ja tätoveeringu tegemine	20-24 Kokku	1 1		1 1	
Seksuaalvahekord juhupartneriga, süstiva narkomaaniga, süstimine, aukude tegemine ehete kandmiseks ja tätoveeringu tegemine	20-24 Kokku	1 1		1 1	
Seksuaalvahekord juhupartneriga, süstimine ja kaklus	20-24 Kokku	2 2		2 2	

<u>Nakatamise tee teadmata</u>	5	7	12	10,1
15-19	1		1	
20-24	1	4	5	
25-29	3		3	
30-34		2	2	
35-39		1	1	
Kokku	5	7	12	
KOKKU			119	100,0
märkimata			5	

Tabel 33: Võimalik nakatumise tee soo ja seksuaalse orientatsiooni lõikes (n)
Võimalik nakatumise tee

Võimalik nakatumise tee	Seksuaalne orientatsioon	Sugu		Kokku
		mees	naine	
seksuaalsel teel	hetero	7	10	17
	homo	1		1
	teadmata		1	1
	Kokku	8	11	19
süstimise teel	hetero	5	4	9
	teadmata	1		1
	Kokku	6	4	10
seksuaalsel või süstimise teel	hetero	22	6	28
	bi	1	1	2
	teadmata	2	1	3
	Kokku	25	8	33
seksuaalsel teel või muul viisil	hetero	2	2	4
	teadmata	1		1
		3	2	5
süstimise teel või muul viisil	teadmata	2	1	3
	Kokku	2	1	3
seksuaalsel teel, süstimise teel või muul viisil	hetero	6		6
	bi	1		1
	teadmata	7	4	11
	Kokku	14	4	18
nakatumise viis teadmata	hetero	4	6	10
	teadmata	1	1	2
	Kokku	5	7	12
KOKKU			100	
märkimata			24	

Heteroseksuaalseid mehi võis seksuaalsel teel nakatuda 37 ehk 37% vastanutest.
Heteroseksuaalseid naisi võis seksuaalsel teel nakatuda 18 ehk 18% vastanutest.

Tabel 34: HIV-i nakatunute soolis-vanuseline struktuur kabinetide lõikes

Kabinet	Vanusgrupp	Sugu		Kokku	
		mees	naine	n	% kõikidest vastanutest
Tallinn, Merimetsa Nakkuskeskuse kabinet	15-19	5	4	9	
	20-24	18	12	30	
	25-29	9	2	11	
	30-34	1	3	5	
	35-39	2	1	3	
	45-49	1		1	
	Kokku		36	22	58
Puru kabinet	10-14		1	1	
	15-19	2	2	4	
	20-24	9	2	11	
	25-29	5	1	6	
	35-39	1		1	
	40-44	1		1	
	45-49		1	1	
Kokku		18	7	25	20,2
Narva kabinet	20-24	1		1	
	25-29	2		2	
	Kokku	3		3	2,4
Tartu kabinet	20-24	1	1	2	
	30-34	1		1	
	40-44		1	1	
	Kokku	2	2	4	3,2
Tallinn, MTÜ Convictus kabinet	15-19	2	3	5	
	20-24	4		4	
	25-29	3	1	4	
	30-34	1		1	
	Kokku	10	4	14	11,3
Tallinn, MTÜ Aidsi Ennetuskeskus kabinet	15-19	3	1	4	
	20-24	5	4	9	
	25-29	4		5	
	30-34	3		3	
	Kokku	15	5	20	16,1
KOKKU		84	40	124	100,0
		(67,7%)	(32,3%)		

Tabel 35: HIV-i nakatunute tegevusala soo ja kabinetide lõikes (n)

Kabunet	Tegevusala	Sugu		Kokku
		mees	naine	
Tallinn, Merimetsa Nakkuskeskuse kabinet	õpib ja töötab	1		1
	töötab	11	7	18
	õpib	1	1	2
	ei õpi ja ei tööta	20	12	32
	Kokku	33	20	53
Puru kabinet	õpib ja töötab	-	-	-
	töötab	6	1	7
	õpib	3	3	6
	ei õpi ja ei tööta	9	3	12
	Kokku	18	7	25
Tartu kabinet	õpib ja töötab	-	-	-
	töötab	1	2	3
	õpib	-	-	-
	ei õpi ja ei tööta	1		1
	Kokku	2	2	4
Tallinn, MTÜ Convictus kabinet	õpib ja töötab	-	-	-
	töötab	3	1	4
	õpib	-	-	-
	ei õpi ja ei tööta	4	3	7
	Kokku	7	4	11
Tallinn, MTÜ Aidsi Ennetuskeskus kabinet	õpib ja töötab	1		1
	töötab	7	2	9
	õpib	-	-	-
	ei õpi ja ei tööta	3	3	6
	Kokku	11	5	16
KOKKU		71	38	109
märkimata		13	2	15

Tabel 36: Võimalik nakatumise tee soo ja kabinetide lõikes (n)

Kabunet	Võimalik nakatumise tee	Sugu		Kokku
		mees	naine	
Tallinn, Merimetsa Nakkuskeskuse kabinet	seksuaalsel teel	3	5	8
	süstimise teel	3	1	4
	seksuaalsel või süstimise teel	12	4	16
	seksuaalsel teel või muul viisil	3	1	4
	süstimise teel või muul viisil	2	1	3
	seksuaalsel teel, süstimise teel või muul viisil	9	4	13
	nakatumise viis teadmata	4	6	10
	Kokku	36	22	58
Puru kabinet	seksuaalsel teel	1	4	5
	süstimise teel	3	1	4
	seksuaalsel või süstimise teel	8	1	9
	seksuaalsel teel või muul viisil		1	1
	seksuaalsel teel, süstimise teel või muul viisil	5		5
	Kokku	17	7	24

Narva kabinet	seksuaalsel või süstimise teel	1		1
	Kokku	1		1
Tartu kabinet	seksuaalsel teel	2	2	4
	Kokku	2	2	4
Tallinn, MTÜ	süstimise teel	8	3	11
Convictus kabinet	seksuaalsel või süstimise teel	1	1	2
	nakatumise viis teadmata	1		1
	Kokku	10	4	14
Tallinn, MTÜ Aidsi	seksuaalsel teel	3		3
Ennetuskeskus	süstimise teel	7	2	9
kabinet	seksuaalsel või süstimise teel	3	2	5
	nakatumise viis teadmata		1	1
	Kokku	13	5	18
KOKKU		79	40	119
märkimata		5		

Tabel 37: Võimalik nakatumise tee seksuaalse orientatsiooni, soo ja kabinetide lõikes (n)

Kabinet	Võimalik nakatumise tee	Seksuaalne orientatsioon	Sugu		Kokku
			mees	naine	
Tallinn, Merimetsa Nakkuskeskuse kabinet	seksuaalsel teel	hetero	2	4	6
		homo	1		1
		teadmata		1	1
	süstimise teel	hetero	2	1	3
		teadmata	1		1
	seksuaalsel või süstimise teel	hetero	9	3	11
		bi	1		1
		teadmata	2	1	3
	seksuaalsel teel või muul viisil	hetero	2	1	3
		teadmata	1		1
	süstimise teel või muul viisil	teadmata	2	1	3
		hetero	1		1
	seksuaalsel teel, süstimise teel või muul viisil	bi	1		1
		teadmata	7	4	11
hetero		4	5	9	
nakatumise viis teadmata	teadmata		1	1	
	Kokku		36	22	58
Puru kabinet	seksuaalsel teel	hetero	1	4	
	süstimise teel	hetero	2	1	
	seksuaalsel või süstimise teel	hetero	8	1	
	seksuaalsel teel või muul viisil	hetero		1	
	seksuaalsel teel, süstimise teel või muul viisil	hetero	5		
	Kokku		16	7	23
Narva kabinet	seksuaalsel või süstimise teel	hetero	1		
	Kokku		1		1
Tartu kabinet	seksuaalsel teel	hetero	2	2	
	Kokku		2	2	4
Tallinn, MTÜ Convictus kabinet	süstimise teel	hetero	1	1	
	seksuaalsel või süstimise teel	hetero	1		
		bi		1	
	nakatumise viis teadmata	teadmata	1		
	Kokku		3	2	5

Tallinn, MTÜ Aidsi Ennetuskeskus kabinet	seksuaalsel teel	hetero	2		
	süstimise teel	hetero		1	
	seksuaalsel või süstimise teel	hetero	3	2	
	nakatumise viis teadmata	hetero		1	
	Kokku		5	4	9
KOKKU		63	37	100	
märkimata		21	3		

Tabel 38: HIV-i nakatunute soolis-vanuseline struktuur elukoha lõikes

Elukoht	Vanusgrupp	Sugu		n	% kõikidest vastanutest
		mees	naine		
Tallinn	15-19	8	5	13	
	20-24	21	14	35	
	25-29	13	3	16	
	30-34	4	2	6	
	35-39	2	1	3	
	45-49	1		1	
	Kokku	49	25	74	59,7
Harjumaa	15-19	1	1	3	
	20-24	4	2	6	
	25-29	1		2	
	30-34	1		1	
	Kokku	7	3	10	8,1
Ida-Virumaa	10-14		1	1	
	15-19	2	4	6	
	20-24	11	2	13	
	25-29	8	1	9	
	35-39	1		1	
	40-44	1	1	2	
	45-49		1	1	
Kokku	23	10	33	26,6	
Jõgevamaa	30-34	1		1	
	Kokku	1		1	0,8
Lääne-Virumaa	20-24	1		1	
	Kokku	1		1	0,8
Pärnumaa	25-29	1		1	
	Kokku	1		1	0,8
Tartumaa	20-24	1	1	2	
	Kokku	1	1	2	1,6
välismaa	30-34		1	1	
	Kokku		1	1	0,8
teadmata	15-19	1		1	
	Kokku	1		1	0,8
KOKKU		84	40	124	100,0

Tabel 39: HIV-i nakatunute tegevusala soo ja elukohta lõikes (n)

Elukoht	Tegevusala	Sugu		Kokku
		mees	naine	
Tallinn	õpib ja töötab	2		2
	töötab	15	8	23
	õpib	1	1	2
	ei õpi ja ei tööta	22	14	36
	Kokku	40	23	63
Harjumaa	õpib ja töötab	-	-	-
	töötab	4	2	6
	õpib	-	-	-
	ei õpi ja ei tööta	2	1	3
	Kokku	6	3	10
Ida-Virumaa	õpib ja töötab	-	-	-
	töötab	7	2	9
	õpib	3	3	6
	ei õpi ja ei tööta	10	5	15
	Kokku	20	10	30
Jõgevamaa	õpib ja töötab	-	-	-
	töötab	-	-	-
	õpib	-	-	-
	ei õpi ja ei tööta	1	-	1
	Kokku	1	-	1
Lääne-Virumaa	õpib ja töötab	-	-	-
	töötab	-	-	-
	õpib	-	-	-
	ei õpi ja ei tööta	1	-	1
	Kokku	1	-	1
Pärnumaa	õpib ja töötab	-	-	-
	töötab	1	-	1
	õpib	-	-	-
	ei õpi ja ei tööta	-	-	-
	Kokku	1	-	1
Tartumaa	õpib ja töötab	-	-	-
	töötab	1	1	2
	õpib	-	-	-
	ei õpi ja ei tööta	-	-	-
	Kokku	1	1	2
välismaa	õpib ja töötab	-	-	-
	töötab	-	-	-
	õpib	-	-	-
	ei õpi ja ei tööta	-	1	1
	Kokku	-	1	1
teadmata	õpib ja töötab	-	-	-
	töötab	-	-	-
	õpib	-	-	-
	ei õpi ja ei tööta	1	-	1
	Kokku	1	-	1
KOKKU		71	38	109
märkimata		13	2	15

Tabel 40: Võimalik nakatumise tee soo ja elukoha lõikes (n)

Elukoht	Võimalik nakatumise tee	Sugu		Kokku
		mees	naine	
Tallinn	seksuaalsel teel	5	5	10
	süstimise teel	14	5	19
	seksuaalsel või süstimise teel	14	7	21
	seksuaalsel teel või muul viisil	3		3
	süstimise teel või muul viisil	2	1	3
	seksuaalsel teel, süstimise teel või muul viisil	7	2	9
	nakatumise viis teadmata	3	5	8
Kokku		48	25	73
Harjumaa	süstimise teel	3	1	4
	seksuaalsel või süstimise teel	2		2
	seksuaalsel teel või muul viisil		1	1
	nakatumise viis teadmata	1	1	2
Kokku	6	3	9	
Ida-Virumaa	seksuaalsel teel	1	5	6
	süstimise teel	3	1	4
	seksuaalsel või süstimise teel	9	1	10
	seksuaalsel teel või muul viisil		1	1
	seksuaalsel teel, süstimise teel või muul viisil	6	2	8
	nakatumise viis teadmata	1		1
Kokku	20	10	30	
Jõgevamaa	seksuaalsel teel	1		1
	Kokku	1		1
Lääne-Virumaa	seksuaalsel teel, süstimise teel või muul viisil	1		1
	Kokku	1		1
Pärnumaa	seksuaalsel teel	1		1
	Kokku	1		1
Tartumaa	seksuaalsel teel	1	1	2
	Kokku	1	1	2
välismaa	nakatumise viis teadmata		1	1
	Kokku		1	1
teadmata	süstimise teel	1		1
	Kokku	1		1
KOKKU		79	40	119
märkimata		5		5

Tabel 41: Võimalik nakatumise tee seksuaalse orientatsiooni, soo ja elukoha lõikes (n)

Elukoht	Võimalik nakatumise tee	Seksuaalne orientatsioon	Sugu		Kokku
			mees	naine	
Tallinn	seksuaalsel teel	hetero	3	4	7
		homo	1		1
		teadmata		1	1
	süstimise teel	hetero	3	2	5
		teadmata	1		1
	seksuaalsel või süstimise teel	hetero	11	5	16
		bi	1	1	2
		teadmata	2	1	3
	seksuaalsel teel või muul viisil	hetero	2		2
		teadmata	1		1
	süstimise teel või muul viisil	teadmata	2	1	3
	seksuaalsel teel, süstimise teel või muul viisil	hetero	1		1
		bi	1		1
teadmata		5	2	7	
nakatumise viis teadmata	hetero	2	4	6	
	teadmata	1	1	2	
Kokku			37	22	59
Harjumaa	süstimise teel	hetero		1	1
	seksuaalsel või süstimise teel	hetero	2		2
	seksuaalsel teel või muul viisil	hetero		1	1
	nakatumise viis teadmata	hetero	1	1	2
	Kokku			3	3
Ida-Virumaa	seksuaalsel teel	hetero	1	5	6
	süstimise teel	hetero	2	1	3
	seksuaalsel või süstimise teel	hetero	9	1	10
	seksuaalsel teel või muul viisil	hetero		1	1
	seksuaalsel teel, süstimise teel või muul viisil	hetero	5		5
		teadmata	1	2	3
	nakatumise viis teadmata	hetero	1		1
Kokku			19	10	29
Jõgevamaa	seksuaalsel teel	hetero	1		1
	Kokku			1	1
Lääne-Virumaa	seksuaalsel teel, süstimise teel või muul viisil	teadmata	1		1
	Kokku			1	1
Pärnumaa	seksuaalsel teel	hetero	1		1
	Kokku			1	1
Tartumaa	seksuaalsel teel	hetero	1	1	2
	Kokku			1	1
välismaa	nakatumise viis teadmata	hetero		1	1
	Kokku				1
KOKKU			63	37	100
märkimata			21	3	24

Koostanud
Liilia Lõhmus
Analüütik
2.05.2005